

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 8
2023

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 8

Рівне, 2023

УДК 159.922.76-056.34:616.891

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВІДХИЛЕНЬ НЕРВОВО-ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Копилова Олена, здобувач ОС «магістр»
спеціальності 053 «Психологія» I курс, РДГУ
Науковий керівник: Безлюдна Валентина Іванівна,
кандидат педагогічних наук, професор

Постановка проблеми. Наукова проблема полягає у виявленні сутності та складових психологічного супроводу відхилень у нервово-психічному розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Мета дослідження – обґрунтування психологічного супроводу як технології психологічної корекції затримок у нервово-психічному розвитку дітей у період молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поділяючи думку науковців про значимість психологічного супроводу (далі – ПС) для повноцінного розвитку дітей молодшого шкільного віку, ми вважаємо, що він у жодному випадку не може бути вузько функціональним. ПС має набути особистісно-орієнтованого характеру з урахуванням факторів оточення та особливостей розвитку, які ми вважаємо потенційними причинами затримки нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

У цьому контексті необхідно, на нашу думку, вести мову про діалектику нервово-психічного розвитку кожної дитини. Таке розуміння стратегічної перспективи має бути визнане найоптимальнішим, оскільки передбачає визнання наявності у кожної дитини притаманного їй потенціалу можливостей, необхідних для її успішного включення у соціокультурний простір. Причому ПС не лише забезпечує підтримку вже наявних здібностей і сприяє виявленню прихованих можливостей дітей, а й формує їх соціальну поведінку, впливаючи на самопочуття і, як результат, актуалізує оптимальний рівень розвитку [1, с. 68].

Основне завдання ПС – забезпечення прав дитини в умовах її звичного проживання на багатогранний розвиток згідно з потенційними можливостями та наявними здібностями. Саме тому під ПС необхідно розуміти складний процес постійної взаємозацікавленої взаємодії у форматі «супроводжувач-дорослий – супроводжуваний-дитина». Її результатом мають стати такі адекватні та оптимальні рішення та дії, які забезпечують позитивну динаміку та ефективність нервово-психічного розвитку дитини.

Основою ПС виступають традиції гуманістичної психології. Їхня сутність полягає в обов'язковому визнанні цінності кожної дитини як унікальної особистості і її права на реалізацію як притаманних їй здібностей та задатків, так і потенційних можливостей. Зрозуміло, що ПС має набути системного безперервного характеру та враховувати позитивний потенціал нервово-психічного розвитку дитини.

Важливо, на нашу думку, наголосити на тому, що у форматі «супроводжувач-дорослий – супроводжуваний-дитина» пріоритетом має стати взаємозацікавлена взаємодія, що базується на системі адекватних та виправданих впливів. Зрозуміло, що такі впливи мають спрямовуватися на мінімізацію емоційного дискомфорту, формування емоційної компетентності, саморегуляції поведінки дитини. Саме тому ми вважаємо, ПС забезпечує можливість надання адекватної, своєчасної, ефективною та результативною психологічної допомоги дітям молодшого шкільного віку.

Крім цього, що ПС – це сучасна технологія психологічної корекції нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку, це ще й особлива науково-практична галузь. Покладений в її основу мультидисциплінарний підхід свідчить про її багатогранне спрямування. Воно полягає не лише у вирішенні завдань гуманізації освіти, забезпеченні особистісно-орієнтованого навчання й виховання, створенні умов для адекватного розвитку дітей молодшого шкільного віку, а й у збереженні, і це, на нашу думку, головне, їхнього психічного та соматичного здоров'я [1, с. 47].

У цьому контексті ми поділяємо думку О.В. Казаннікової про те, що процес корегування нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку має відбуватися на п'яти взаємопов'язаних та взаємообумовлених напрямках, якими є:

«1. Психологічна просвіта батьків.

Включає три блоки. Перший – присвячений ролі виникнення і закріплення невротичної поведінки дитини в умовах сім'ї. Особлива увага повинна приділятися розвитку в дитини почуття впевненості, що батьки підтримують її. Демонструється значення сімейних конфліктів і загальної атмосфери в родині.

Другий блок стосується впливу на дітей страхів, невротичної поведінки близьких дорослих, їхнього загального емоційного самопочуття.

Третій блок присвячений розвитку в дітей впевненості у власних силах, відчуття власної компетентності. Основне завдання такої роботи – формування в батьків уявлення про те, що саме їм належить вирішальна роль у процесі профілактики неврозів та їх усунення.

2. Психологічна просвіта педагогів. Значна увага повинна приділятися поясненню того, як можуть вплинути невротичні розлади молодших школярів на подальший розвиток дитини, успішність її діяльності. Демонструється роль у профілактиці і подоланні неврозів чітких, послідовних вимог, конкретного зворотного зв'язку за збереження основного принципу – поваги до дитини.

3. Навчання батьків конкретних способів усунення невротичних розладів у молодших школярів, а також навчання дітей опанування способами корекції невротичної поведінки.

4. Безпосередня робота з дітьми, орієнтована на вироблення і укріплення впевненості, власних критеріїв успішності, уміння поводити себе у складних ситуаціях, ситуаціях неуспіху. Під час психопрофілактики ця робота повинна бути орієнтована на оптимізацію тих зон, з якими пов'язані причини виникнення невротичних розладів. Під час психокорекції – на ті зони уразливості, які характерні для конкретної дитини. Важливим є вироблення індивідуальних ефективних моделей поведінки у значущих чи складних ситуаціях. Доцільним є програвання таких важливих ситуацій.

5. Забезпечення і обговорення практики реалізації нових навичок і умінь у реальному житті. Психокорекція невротичних розладів у молодших школярів передбачає:

- пом'якшення емоційного дискомфорту в дітей;
- підвищення їхньої активності і самостійності;
- усунення вторинних особистісних реакцій, зумовлених невротичними порушеннями, таких як агресивність, підвищена збудливість, тривожність та інші;
- корекція самооцінки, рівня самосвідомості, формування емоційної стійкості та саморегуляції» [2, с. 76].

Ми виділяємо низку ефективних та результативних засобів реалізації ПС нервово-психологічного розвитку дітей молодшого шкільного віку на усіх цих напрямках, а саме:

- вивчення їх психологічного розвитку крізь призму навчальної діалектики;
- оцінювання адекватності та оптимальності їх освітнього середовища;
- визначення оптимальних умов для їх виховання;
- виявлення якісних показників їх соціального середовища;
- створення адекватних умов для їх розвитку як особистостей;
- корегування похибок та відхилень як у їх навчанні, так і вихованні;
- надання пріоритетності розвивальній роботі з ними;
- застосування не лише індивідуальних, а й групових форм роботи з ними;
- активізація взаємозацікавленої взаємодії форматі «супроводжувач-дорослий – супроводжуваний-дитина».

Висновки. Таким чином, проведений аналіз дозволив нам сформулювати низку висновків, а саме:

1. У сучасних умовах психологічний супровід доцільно вважати дієвою технологією психологічної корекції нервово-психологічного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

2. Взаємозацікавлена взаємодія як система адекватних і виправданих впливів у форматі «супроводжувач-дорослий – супроводжуваний-дитина» має стати основою психологічного супроводу.

3. Психологічний супровід – це безперервний та багатогранний процес, що реалізується на кількох взаємопов'язаних та взаємообумовлених напрямках.

Список використаних джерел

1. Психологічний супровід школярів / упоряд. Т.П. Гончаренко. Київ : Ред. заг. пед. газет, 2005. 128 с.

2. Казаннікова О.В. Психологічний супровід молодших школярів із невротичним розладом. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 5. Т. 2. С. 73–77. URL: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/5_2019/part_2/15.pdf

3. Карпенко Н.В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя) : навч. посібник. Київ : Каравела, 2008. 192 с.

УДК 159.942-057.87

ДІАГНОСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ У ПЕРІОД КРИЗИ

Климчук Ілона, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 2 курс, РДГУ

Науковий керівник: Кулакова Л. М., канд. психол. наук, доцент

Постановка проблеми. Вивчення і дослідження особливостей емоційної стійкості у студентів університет у період кризи є досить актуальним у наш час. Стрес та психічне здоров'я учасників академічних груп стає важливим для вивчення в системі нових реалій навчального процесу, оскільки психологічно здорові студенти стають запорукою ефективного майбутнього розвитку держави. Тому освітні установи можуть працювати над зменшенням кризових проявів, пов'язаного з навчанням студентів, шляхом надання програм, які демонструють зменшення стресорів та посилення управління негативними емоціями і їх подолання.

Мета дослідження – проаналізувати особливості діагностичного аспекту емоційної стійкості студентів у період кризи.

Виклад основного матеріалу. Вивченням емоційної стійкості займаються дослідники генетичної, диференціальної, вікової та соціальної, освітньої, а також авіаційної, інженерної, військової, спортивної психології та ін.

Денсон Т. [2, 103-112] зазначав, що людину можна вважати емоційно стійкою за такими ознаками: 1) якщо емоційне збудження не перевищує допустимого рівня, незважаючи на найсильнішу стимуляцію; 2) якщо немає порушення моделей поведінки, незважаючи на найсильніше емоційне збудження. Вчений виокремив основні підходи до вивчення емоційної стійкості: фізіологічний (для оцінки того, як емоційна стійкість залежить від особливостей нервової системи); структурний (для визначення регуляторних структур індивіда); нормативний (для розкриття особливого механізму самоконтролю) [7, 171- 175].

Досліджуючи прояви емоційного життя, Б. Семиченко зазначає, що «їх поділ на почуття, афекти, емоції, пристрасті, стреси, емоційні стани є досить умовним, оскільки емоційні стани складаються з емоцій, а кожна емоція за певних обставин постає як психічний стан» [6, с. 585-592]. Таким чином, емоційна стійкість складається з психологічних і біологічних компонентів, з яких останній сприяє своєчасній і повній мобілізації організму в екстремальних ситуаціях. Тому варто трактувати емоційну стабільність як організаційно-мотиваційний фактор поведінки людини, джерело особистісного розвитку і взаємин з навколишнім світом.

ЗМІСТ**Частина 1.****ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ**

Андрюшина Світлана Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'я як необхідна умова гендерного виховання дітей дошкільного віку	3
Волощук Вікторія Дидактична гра як засіб формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку	5
Волощук Вікторія Педагогічні умови формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної гри	7
Гарбарчук Діана Підготовка дитини до навчання у школі як предмет наукового дослідження	10
Гвалдене Лариса Соціально-психологічний клімат у трудовому колективі.....	13
Горшковська Лілія Психологічні аспекти діяльності рекрутера ІТ сфери.....	15
Гузик Оксана, Широких Анастасія Організації корекційної роботи з дітьми із затримкою мовленнєвого розвитку	18
Дацюк Юлія Я-концепція підлітків патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільної освіти.....	21
Давидчук Олена Психологічні особливості врегулювання професійних конфліктів у діяльності психолога закладу дошкільної освіти.....	23
Дацюк Юлія Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільного віку	26
Дем'янюк Вікторія Організаційно-методичні засади психодіагностики особливостей формування емпатії у дітей молодшого шкільного віку	28
Дружиніна Інна Анатоліївна, Парчук Т. Сімейні цінності : сучасний погляд.....	31
Зіборов Людмила Корекція тривожності методами когнітивно-поведінкової терапії у родинах військовослужбовців	33
Ковалик Олександра Шляхи інтенсифікації англomовного освітнього простору в українській школі як вияв євроінтеграційних процесів.....	35
Копилова Олена Психологічний супровід відхилень нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку	38
Климчук Глона Діагностичний аспект вивчення особливостей емоційної студентів у період кризи	39

Краля Катерина Вимірювання самоефективності дорослих українців	42
Лицюк Анастасія Особливості формування самооцінки в підлітковому віці	45
Малець Катерина, Широких Анастасія Застосування ігрових методів корекції мовлення дітей із фонетико-фенематичним недорозвинення мови.....	48
Машук Ольга, Широких Анастасія Економічні, екологічні та педагогічні аспекти національної самосвідомості та її формування	52
Мовчко Олег Неконструктивні аспекти копінг-стратегій у студентів в сучасних реаліях.....	54
Наумович Світлана Особливості само сприйняття жінок молодого віку у контексті використання соціальних мереж	57
Павловська Катерина Особливості комунікативного розвитку дітей старшого дошкільного віку	59
Подляшук Олеся Діагностичні засади вивчення психологічних особливостей емоційного вигорання педагогів	62
Попко Олександр Чинники емоційного вигорання у працівників органів внутрішніх справ.....	64
Савчук Валерія Поняття «Психологічне здоров'я особистості»у сучасному науковому осмисленні	66
Сербін О.В., Парашак С. Осмислення молоддю сучасності з позиції вічних цінностей у творі власного авторства «З партитури майдану».....	68
Степанський Ян, Безлюдна Валентина Молодіжні наративи у сфері інтимних стосунків	71
Тадєєв Гордій Психологічні особливості комунікативної культури фахівців торговельної сфери.....	73
Федяк Ольга Опанасюк Ірина Вплив стилю сімейного виховання на розвиток самооцінки підлітка	76
Шоцька Марина Арттерапія як метод гармонізації емоційного стану особистості	77

Частина 2.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)

Бондарчук Анна Фея та ворогуючі королівства	81
Демчинська Васирина Казка про інструменти душі	82
Дець Юлія Як лисичка Лідочка перемогла свій страх	83

Лавор Софія Казка про Сонячний Промінчик. Відкрий своє сяйво	84
Манзирєва Яна Історія двох сестер. Казка про Асертивність і Конформізм.....	85
Мельник Анастасія Віра в перемогу	86
Несенчук Аліни Безпека у серцях.....	87
Сірман Вікторія Казка про маленького хлопчика у великому світі	88
Тітарчук Вікторія Захоплюючий шлях до Дружби: Психокорекційна казка про подолання самотності	89